

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ -- JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

Din tot ce ne-a lăsat Mântuitorul nici un alt gând nu se desprinde cu mai multă putere decât acela al vieții, pentru care învierea din morți a Domnului nostru Isus Hristos constituie cea mai deplină garanță. Sfărmând, cu propria sa putere, cătușile morții și ieșind glorios din mormântul pecetluit de ceice credeau că lumina și viața dumnezească pot fi îngropate sub o simplă lespede de piatră, Mântuitorul Hristos s'a intrupat oarecum pentru a doua ora în marele dător de viață al omeniei întregi. El a venit pentru ca lumea „viață să aibă și mai multă să aibă” și murind pentru noi pe cruce a deschis efectiv izvoarele vieții divine, zăgăzuite până atunci de răutatea păcatului, iar prin învierea sa din morți a confirmat, nu se poate mai grăitor, că păcatul prin care a venit moartea în lume, nu va putea să reziste nici el în fața vieții care a fișnit din mormântul deschis. „Călcând cu moartea sa moartea”, cum atât de frumos o spune troparul învierii, Mântuitorul a ridicat lespeda și de pe mormântul păcatelor noastre.

Lăsată în grija bisericii, comoara neseacă a vieții hărăzite nouă de Mântuitorul, ni-se dă prin sfintele taine și prin toate acele mijloace, pe cari înțelepciunea divină le-a rânduit pentru înlăturarea păcatului și statornicirea grației divine în suflete. Intre acestea ocupă un loc special ocaziile, pe cari ni-le îmbie indulgențele mari din anii jubilar, când urmașii sfântului Petru deschid — cu puterea ce li-s'a dat — mult mai bogate decât altădată izvoarele pline de viață ale mântuirii. O astfel de ocazie este și acest an jubilar al Sf. Părinte, pe care-l anunță o circulară recentă a episcopatului nostru, vestind tuturor condițiile ce se cer pentru dobândirea roadelor lui și îndemnând pe toți fiii bisericii noastre să lucreze indulgențele acestui jubileu. Ele pot fi aplicate și pentru cei morți, invederând, odată mai mult, adevărul că învierea lui Hristos „și celor din morminte viață le-a dăruit”.

Un alt moment, de pe urma căruia va spori desigur viața bisericii și care se cere a fi încrestat la acest loc, este aranjarea chestiunii romane, întâmplată la 11 Februarie a acestui an jubilar. Libertatea mai deplină și suveranitatea, recunoscută de acum înainte de toți, a celei conduce destinele bisericii Domnului, nu se poate să nu aibă o înrîurire binefăcătoare și asupra tuturor fiilor mării familiei creștine, cari cinstesc în Papa dela Roma pe locșitorul de pe pământ al Mântuitorului. După o umilire de aproape o jumătate de veac, biruința de azi a bisericii și prestigiul sporit al Sfântului Scaun, este o nouă și strălucită confirmare a strigătului de biruință a Marelui înviat: „Incredeți-Vă, eu am biruit lumea!”

Vina cărturarilor

Tragedia Ierusalimului și a zilelor noastre — Marii vinovați au fost și sunt cărturarii — Răspunderea și datoria intelectualilor

de prof. AUGUSTIN POPA

Înviind Isus din mormânt, toate s'au umplut de bucurie: cerul și pământul și cele dedesupt. În lume s'au aprins iarăși focurile veșniciei, în sufletele zdrobite încolțesc din nou nădejdele eterne. Viața și-a regăsit, sub aripile crucii, rosturile infinite, iar lupta împotriva răului a dobândit putere nebiruită: „Hristos a înviat”!

În mijlocul bucuriei universale, doar Cetatea Sfântă a încremenit de durere. În zadar îi strigă prorocul: „Bucură-te fata Sionului, veselește-te fiica Ierusalimului, iată mirele tău” a ieșit din groapă biruind moartea și iadul! Ea se cutremură de groază când prin mulțime începe a se șopti tot mai stăruitor vestea îngerească: Hristos a înviat! Privește cu groază spre înălțimea Calvarului. Crucea, izvorul vieții tuturor, deasupra ei se ridică amenințătoare ca un blestem și mormântul deschis al Domnului îi pare pecetea osândei de veci.

În uriașul cimitir al istoriei nu-i tragedie mai sguduitoare decât aceasta. De mii de ani, Israel a trăit dintr'un vis. A avut o credință, care l-a făcut mai tare decât veacuri de dureri. A avut o nădejde, care l-a făcut mândru și încrezător în mijlocul celor mai barbare umiliri. Pe altarul lui ardea o flacără divină, o comoară cerească păstra în inimă. Aștepta o zi, care să-l răsplătească din belșug pentru suferințe de veacuri. — Iar când a venit ziua cea mare și sfântă, Israel, cu mâini sacrilege, și-a sfărmat însuși credințele; cu ură fără margini și-a ținut pe cruce nădejdea cea mai dragă; cu pornire sălbatică a schimbat în blestem tot poporul binecuvântărilor de mult dorite: „Sângele lui să vină asupra noastră și asupra fiilor noștri...”!

Chiar Fiul lui Dumnezeu s'a cutremurat de atâta jale și a plâns: „Ierusalime... Ierusalime...”! În aceeași vreme, ne-a dat însă și cheia acestei taine uluitoare: „pentru că nu ai cunoscut ziua cercetării tale”. — Dela cel din urmă fir de iarbă până la cel mai puternic dintre neamuri, toate faptele își au rostul și menirea lor. Infloresc câtă vreme merg pe drumurile croite lor de Făuritorul zidirii și se prăbușesc fără nădejde când deviază. Fiecărui om și fiecărui neam i-s'a încredințat spre păstrare o flacără din focul sacru, un ideal pentru împlinire și vai de acela care stinge sfânta comoară și se face trădător al idealurilor sacre. Aceasta a fost greșala cea mare alui Israel. Comorile veșniciei a voit să le facă bani sunători pentru această viață; a înădușit spiritul în haina de lut a patimilor mărunte; marile gânduri universale ale lui Dumnezeu le-a declarat avere națională și din eterna împărăție

sufletească și-a plâsmuit visuri de mărire deșartă. A ajuns de nu și-a mai înțeles prorocii și a pironit pe cruce pe Messia cel așteptat.

Pentru această ruină a unui neam: „vai vouă fariseilor și cărturarilor jăfarnici... vai vouă!” — Iată autorii dezastrului, ținuiți la stâlpul infamiei de cel mai adânc înțelegător al tragediei, de Mântuitorul însuși. El, care a grăit blând cu păcătoșii și criminalii, are vorbe de foc pentru acești pui de năpărcă, otrăvitori ai sfintelor învățături. Cu biciu de frânghie a alungat din biserică pe micii profitori ai așezămintelor religioase; cu pietri de moară alungă în focul gheenei pe acești ipocriți sfârțari ai sfintelor credințe, cari au voit să pună pe Dumnezeu însuși în slujba netrebnicilor patimi omenești. Pe scaunul lui Moisi au șezut; datori ar fi fost să țină vie în sufletul mulțimilor dreapta credință, să dea pildă de iubire și virtute. Cufundați în păcate, ei au trăit după sine întreg neamul, în veșnica pierire.

Prăznuim cu bucurie și nădejde pururi nouă învierea Domnului. Totuși, tragedia Ierusalimului ne urmărește, ca o stafie sinistră. — Seamănă dureros de mult cu icoana zilelor noastre.

De un veac și mai bine, bunăstarea, progresul material, splendoarea civilizației noastre sporesc neconținut, în proporții uluitoare. În aceeași măsură crește însă și devine tot mai violentă nemulțumirea și durerea. Alergăm, plângând și gemând, cu viteză ametoitoare spre limanuri de fericire falsă. Pe zi ce trece ne aruncăm cu sete tot mai sălbatică în raiul materiei și în aceeași măsură crește în noi revolta neputinții. Suntem în criză permanentă, generală, pe toată linia; în plină deslănțuire a urii și dușmăniilor de tot soiul. Suntem bolnavi.

Cauza? Bossuet a formulat-o așa: „L-am făcut (pe om) ca să fie spiritual chiar și în carnea sa; și acum a ajuns carnal chiar și în spiritul său”. — Această deviere dela menirea eternă, această răsturnare a rosturilor firești este pricina tragediei din zilele noastre. Cu nebunie fără margini stingem pe zi ce trece tot mai mult din idealurile cari singure dau preț vieții; năbușim credința care ne leagă de veșnicie, singurul punct solid de care ne putem răzima truda și sbuciumul vieții. Ucidem spiritul, izvorul vieții, și ne sufocăm sub apăsarea materiei șlefuite în arsenalele științei fără suflet.

Și la noi, ca și la Evrei, marii vinovați ai acestui dezechilibru fatal sunt Cărturarii. În chip firesc ei sunt făuritorii sufletului mul-

Pastorale arhieresti

I

Din îndemnurile de Paști ale Preasfințitului Iuliu al Gherlei

Biserica lui Hristos, fericită, îmbracă haina bucuriei cerești și cântă cântarea de biruință a vieții: „Hristos a înviat”. Acest fior de biruință a vieții asupra morții străbate, dela un capăt la altul, întreg rotogolul pământului și credinciosul vede cu ochii sufletului în lumina credinței fericitoarea arătare a Domnului înviat din morți întru mărire. Fericiti cei ce cred. Fericiti cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu...

Dară nu toți se supun Evangheliei, zice sfântul Apostol Pavel. Voi știți și noi știm cu toții, că mulți, foarte mulți, sunt neascultători ai Evangheliei, răsvrățiți chiar împotriva Evangheliei. Și așa mulți sunt lipsiți de pace, lipsiți de bucurie în aceasta mare zi a păcii, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa.

Câți sunt azi, în acest veac rău și păcătos, cari, în ascuns sau fățiș, sunt vrăjmașii Crucii lui Hristos, a căror sfârșit este peirea. Cari, cum spune marele Apostol al neamurilor, iarăși răstignesc lor-și pe Hristos, cu fărădelege, fără pocăință și încearcă neputincioși să întărească mormântul pecetluind piatra, pentru a întuneca cu nebunie neputincioasă, Învierea Domnului, întru străfulgerarea măririi Sale dumnezeiești. Câți sunt, cari azi se întristează de bucuria fiilor lui Dumnezeu.

Toți aceștia n'au pacea lui Dumnezeu și n'au viață întru ei. Par a fi vii, dar sunt morți. Moartea întunecată a sufletului îi stăpânește. Acestora le spune Domnul: „Nu vreți să veniți la mine, pentruca să aveți viață”.

Dar Domnul a venit să aducă viață tuturor. N'a venit să judece lumea, ci să o mântuiască. A venit să dea viață din prisosință tuturor; să ducă prin moartea sa pe Cruce, la viață întreg neamul omenesc. Ne-a adus pace tuturor și celor de departe și celor de aproape.

Petru, într'un moment de însuflețire imprudentă, izvorită mai mult din spaimă decât din curaj, își trase sabia, ce din întâmplare avea la el, și lovi pe un argat în cap, tăindu-i urechea. Dar învățătorul îl muștră blând pentru acest zel imprudent, și cu un gest al voinții sale dzecești vindecă urechea și rana argatului, iar pe fricoșii și înspăimântații lui apostoli, îi îndemnă să se împrăștie.

Sunt unii, cari acuză pe apostoli de lășitate, cu toate că învățătorul lor i-a îndemnat însuși să se împrăștie. Ce mai puteau să facă unsprezece oameni nearmați, față cu o puteră înarmată până în dinți? O rezistență cât de mică, ar fi putut să le fie fatală. Isus însă nu voia aceasta. Ei aveau să meargă în lume să predice cuvântul lui la toată făptura, pe când Fiul omului trebuia să meargă, precum era scris despre El. Vai însă omului aceluia prin care Fiul omului a fost tradat. Mai bine i-ar fi fost lui să nu se fi născut.

Apostolii se împrăștiară după voința învățătorului, lăsându-l singur în mâinile dușmanilor săi. Fiul omului nu mai avea nevoie de ajutorul lor. Sosise ora lui, și dacă n'ar fi sosit aceea, ar fi putut să scape din mâinile lor, chiar și dacă ar fi trebuit să ceară dela Tatăl său 12 legiuni de ingeri. Numai Ioan mai urma pe Isus și Petru, dar și aceștia numai dela distanță și din curiozitate, să vadă sfârșitul.

*

șimilor. Ei sunt prorocii idealurilor în mijlocul milioanelor de robi ai durerii și ai patimilor.

Or, departe de-a ține viu focul sacru al gândurilor veșnice, cărturarii noștri au luat înșiși conducerea în lumea răului și a materiei, „Cea mai mare parte dintre moralisții ascultați în Europa de 50 de ani încoace... îndeamnă pe oameni să-și bată joc de Evanghelie și să citească regulamentele militare”, să-și bată joc de morală și să divinizeze păcatul. Așa spune o carte recentă (I. Benda: La trahison des clercs) care rolul criminal al intelectualilor de azi îl califică brutal: *trădare*. Cărturarii și-au tradat misiunea, s'au făcut vânzătorii înaltelor idealuri umane, pe cari ar fi trebuit să le țină vii cu orice preț.

Din norocire, tragedia neamului nostru n'a ajuns încă la desnodământ. Pe altarele noastre încă nu s'a stins focul sacru al credinței. Este însă amenințat. Cu orice preț trebuie să-l păstrăm și să-l aprindem în toate sufletele, ca să nu ajungem soarta Ierusalimului.

În chip deosebit, intelectualii noștri, în frunte cu preoțimea, să nu uite vorbele teribile ale Mântuitorului: „Vai vouă cărturarilor fărnici... vai vouă!” Să-și aducă aminte de răspunderea cea mare pe care o au în fața lui Dumnezeu și a istoriei. Sufletul și soarta neamului este în mâna lor și dela ei se va cere în seamă. Fiecare faptă și fiecare vorbă a lor poate fi îndemn la bine, ori izvor de rele în mijlocul mulțimilor. Și dacă Mântuitorul a promis răsplătă și pentru un pahar de apă, în schimb a spus despre ceice dau sminteală, că mai bine s-ar arunca în adâncul mării.

Noua mișcare pornită în sinul bisericii noastre pentru închiegarea tuturor într'o puternică armată a Domnului, botezată AGRU, este un prilej și un mijloc admirabil de întărire sufletească și de apostolică a spiritului. Să stăruim deci, cu ultima energie, pentru izbânda lui. Este cea mai puternică barieră ce o putem pune în calea distrămării, spre care ne duce valul criminal al vremii.

Hristos, biruitorul morții și al iadului, va da izbândă stăruințelor noastre spre lumină.

Folța „Unirii”

Dimineața Învierii

de Dr. Nicolae Lupu

Când Iuda cel viclean, urmat de potera de argați ai arhierilor, se apropiase de Profetul din Nazaret și-l sărutase zicându-i: — Fii salutat învățătorule, Isus îl întreabă: — Prietene, la ce ai venit? Pentruce ai venit Iudo cu această mulțime? Ce vrei să faci? Iudo, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul omului?

Inima împietrită a fiului lui Simon din Kerioth nu se înduioșă de aceste întrebări semnificative, ci rămase împietrit pentru un moment, ca mai apoi să cadă în disperare.

Isus se prezintă mulțimii, și cu glas autoritativ întreabă:

— Pe cine căutați?

— Pe Isus din Nazaret, răspunseră câțiva.

— Eu sunt, — zise blândul Profet. Iar la aceste cuvinte toți căzură la pământ, ca și iarba de pe câmpie înaintea unei cease uriașe și bine ascuțite.

După ce se ridicară, Fiul Mariei le repetă aceeași întrebare, la care poterașii dară același răspuns.

— V'am spus că eu sunt — zise duiosul Profet. — Deci dacă mă căutați pe mine, lăsați pe aceștia să meargă.

Revărsarea păcii sale asupra Apostolilor s'au din ziua Învierii sale, este pentru toți. „De, Ve iarăși a zis lor Isus: Pace vouă: precum mi e trimis pe mine Tatăl și eu vă trimit pe voi pe Și acestea zicând, a suflat și a zis lor: luați Spirit Sfânt, cărora veți ierta păcatele se voui ierta lor și cărora le veți ținea vor fi ținute” (Io. 22, 21—23).

Acesta este cuvântul împăcării, *evangelul iertării Fiului lui Dumnezeu*, răstignit și moș pe Cruce pentru mântuirea neamului omenesc și înviat cu mărire a treia zi din morți, cre moartea Sa moartea călcând, puterea morții sdrobind, pentru a ne ridica din moarte la viață.

Cu mare preț suntem răscumpărați din sclăvia morții: moartea pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu. Să prețuim libertatea vieții, întru Hristos Isus Domnul nostru, binecunoscând cu „Vântul Domnului „dacă vă va slobozi pe voi sal Fiul, cu adevărat slobozi veți fi”. (Io. 8).

Această libertate s'o punem mai pe sus de toate. *Libertatea sufletului întru Domnul*. Tot cel ce face păcatul, rob este păcatului. Și atunci ce va folosi omului, dacă ar câștiga lumea întreagă, dară sufletul și l-ar pierde? Ori ce ar da omul în schimb pentru sufletul său? Ce folos de toate libertățile, cari rămân cuvinte deșerte, dacă omul rămâne rob păcatului? Ce ar da omul în schimb pentru libertatea sufletului său? Dacă vă va libera Fiul, atunci veți fi cu adevărat liberi. Atunci drepturile voastre vor fi bineroditoare pentru viața obștească...

Domnul înviat din morți dă binecuvântarea cerească tuturor: „Pace vouă”. Să primim acest cuvânt de pace cerească și să lucrăm în sufletele noastre totdeauna această pace. Să ne reamintim azi cuvintele Domnului, rostite Apostolilor săi în ziua Învierii sale, investindu-i cu putere de sus: „Cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor”, și să ne împăcăm cu Dumnezeu. Această împăcare este învierea noastră întru Hristos Isus Domnul nostru. Să căutăm întru Domnul odihnă sufletului nostru, și întru El

Auzind, că învățătorul lor a fost osândit la moarte și restignit pe Golgotha, apostolii se împrăștiară toți, ca puii de potârniche, ascunzându-se printre peregrinii cari erau în timpul acela în Ierusalim, din tot cuprinsul Iudeii și al Galileii.

Vineri noaptea, o petrecură unii prin corțurile Galileenilor, ridicate pe marginile drumului, afară de Ierusalim, alții pe câmp, pe țărnișii pârăului Chedron, sau printre mormintele din valea Iosafat, zgriburind de frig și tremurând speriați la orice adiere de vânt. Sâmbătă dimineața însă când zgomotul din cetatea ucigașă de Dumnezeu par'oa mai amușise, începură și ei a se trage unul câte unul, către casa Mariei, văduva mamă alui Ioan Marcu, Evangelistul de mai târziu, unde probabil mâncaseră și ultima cină cu învățătorul lor. Erau triști, amăriți și deprimați și parcă nici nu îndrăzneau să vorbească.

În tăcere lugubră își petrecură astfel întreagă Sâmbăta aceea amară, fără a mânca, fără a avea nevoie de ceva și, totuși, simțind toate lipsurile de odată. În inimile lor era un gol, un gol nemărginit, și acel gol creștea și se lărgea cu tot momentul ce trecea leneș și greoi, de par'că ar fi fost de plumb.

Trecutul le părea un vis, prezentul o mare tulburare, agitată și amenințătoare, din care valuri spumegânde și infuriate se aruncau cu nemilostivire asupra lor; viitorul le părea obscur ca o noapte plină de năluci, și nesigur ca și

vom afla-o. Să desbrăcăm trufia sufletului și să ne îmbrăcăm întru blândețe și smerenie creștinească și vom afla-o. Să urmăm cu toții dumnezeescul glas de chemare al Mântuitorului: „Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul meu peste voi și învățați delă mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Io. 21, 28-29).

Pe această cale veți afla odihna însetată. Veți afla pacea. Pe această cale valurile tulburii ale patimilor, cari frământă familia și neamuri, se vor liniști. Numai pe această cale va veni adevărata libertate, libertatea sufletului creștinesc și pacea lui binecuvântată. Luați jugul lui Hristos și veți afla odihnă sufletelor voastre. „Pentru că jugul meu este bun și sarcina mea ușoară, zice Domnul (Io. 11, 30)...

Treziți la nouă viață creștinească, să cântăm din adâncul sufletului cântarea de biruință: „Hristos a înviat!” Primind binecuvântarea păcii sale, pe care lumea nu o poate da, fericiți să ne închinăm sfintei Învierii Lui celei de a treia zi.

II

Preasfințitul Alexandru al Lugojului preamărește sf. euharistie

... Nu se poate închipui reînnoire, preemnire, înviere sufletească, fără împărtășire cu sfințele, precuratele, fără de moarte, cereștile și de viață făcătoarele lui Hristos taine: *Sfânta Euharistie, taina tainelor*. Aceasta este credința tuturor veacurilor, aceasta este credința bisericii.

Puteți vedea și scoate acest adevăr luminos din *diferitele numiri ce le-a dat biserica sfintei Euharistii*. Întăiu, însuși acest nume de „Euharistie” înseamnă dar bun. Parcă ar vrea să spună, că taina Cuminecăturii este floarea darurilor dumnezeiești, darul darurilor, dar prin excelență, peste care nu este alt dar. Cu adevărat! Credința ne-o spune, că de câteori ne împărtășim, de atâtea ori îl primim pe Hristos însuși în sanctuarul sufletului, cu care împreună Tatăl din ceruri ne-a dăruit toate (Rom. 8, 32); absolut toate.

Se mai chiamă această taină masa Domnului (I. Cor. 10, 21). Adecă, precum puternicii

pământului îmbie și chiamă la mesele lor bogate prieteni și cunoscuți, desfătându-le simțurile cu mâncări alese și gustoase și vinuri parfumate, tot astfel chiamă și Domnul la dansul pe prietenii săi, la banchet. Cu deosebirea, că precum pe Domnul nimenea nu-L întrece în mărime și putere și bogăție, tot astfel nimenea nu-l întrece în prețul covârșitor al hranei ce ne îmbie. Această hrană este El însuși, Domnul, Domnul mării, de aceea se și chiamă masa aceasta tainică masa Domnului, în înțelesul cel mai strict al cuvântului.

Se mai chiamă, iarăși „pânea vieții”. „Eu sunt pânea vieții” (Ioan 6, 48). „Aceasta este, pânea carea pogoară din cer, ca cel ce va mânca din ea să nu moară” (Ioan 6, 50). „De va mânca cineva din pânea aceasta, va trăi în veci” (Ioan 6, 51). Mă întreb și vă întreb, ce poate fi mai de preț pentru viața sufletească, decât această pâne a vieții, despre care însuși Domnul spune, că cine o mănca trăiește în veci?

Se chiamă, în sfârșit, „Synaxis”, un cuvânt grecesc, ce va să zică adunare, comunitate sau comuniune, pentru că adunându-i ea pe oameni la oaltă, ca din acel trup și sânge să se împărtășească cu Hristos, noi toți devenim așa zicând, una sufletește cu Hristos și-o singură familie mare, o singură biserică vie a Domnului, unde și în care nu poate trăi spiritul lumii și al întunecului, ci numai și numai spiritul lui Hristos.

Din numirile acestea de laudă așa de mult grăitoare, cari își au tâlcul lor adânc, întrucât biserica le-a scos din adâncurile înțelepciunii dumnezeiești, cu care e înzestrat de duhul Domnului și le folosește sub imboldul inspirației de sus, sau le-a moștenit direct din gura Domnului, poate fi convins tot fiul bisericii, că sfânta Euharistie, este pentru unul fiecare din noi, ceea ce e soarele pe cer pentru natură, izvorul de apă pentru sânul pământului, inima pentru trupul omenesc. Fără soare natura îngheață, fără izvor de apă seacă brazdele pământului, fără inimă se descompune trupul omului, tot astfel înghețăm, *secăm și pierim și noi toți fiil lui Dumnezeu fără Euharistie*. Da! Euharistia este „eulogia”, adecă „binecuvântare”

sau „preamărire”, pentru că este izvorul binecuvântării celei mai bogate pentru suflet și în acelaș timp cea mai înaltă preamărire alui Dumnezeu. Din ea izvorește adevărata libertate, egalitate și frățietate, după cari zadarnic ahtiază lumea. Ea doară îl face pe om din sclav liber, atunci când smulge din rădăcină patimile din sufletul omenesc, împreunându-l pe om cu Hristos; la masa ei sunt egali cu toții; toți, bogați, săraci, oameni de toate neamurile, primindu-l în biserica sufletului, acelaș har ce ni-s'a arătat nouă, pe acelaș Hristos; și în sfârșit la masa ei încetează ura și zavistia, fiind cu toții frați și surori în Hristos, cu toții mădulare ale aceluiaș trup tainic.

Vreți deci, iubiți fii, să înviați și voi împreună cu Isus Hristos în minunata zi a învierii? Vreți să vă reînouiți sufletește, să renașteți ca paserea phenix din cenușa păcatelor și patimilor voastre? Cu trupul lui Hristos vă cuminecați, și numele Domnului binecuvântați. Spre aceasta v'a arătat drumul și v'a deschis calea spre altarele Domnului cheia fermecată a pocăinții. Ziceți deci și voi cu psalmistul: „Altarele tale Doamne al puterilor, împăratul meu și Dumnezeu meu”, altare pe cari se păstrează taina tainelor: Euharistia.

Vacanță parlamentară. Incepând dela Dumineca Florilor și până Joi, după Dumineca Tomii, în 11 Aprilie c. parlamentul a luat vacanță de Paști. După legile de mare însemnătate votate în sesiunea de până acum, urmează după Paști să se discute următoarele: Legea chirilor, legea drumurilor, legea de reorganizare a C.F.R., legea pentru punerea în valoare a terenurilor inundabile, legea pentru libera circulație a imobilelor rurale, legea asigurărilor agricole, cari toate au trecut deja prin consiliul de miniștri. Alte legi încă în studiu, dar cari urmează a fi supuse parlamentului tot în actuala sesiune ordinară, prelungită până către sfârșitul lui Maiu, sunt: Reforma administrativă, legea de reorganizare a contabilității publice și a Curții de conturi, legea de reorganizare a municipiului București, legea pensiilor, legea coloniștilor, legea pentru exportul de animale, cea pentru reorganizarea poliției și siguranței și legea de reorganizare a ministerelor. Afară de acestea se dă ca sigură și legea prin care se va ratifica concordatul cu sf. Scaun al Romei.

un fluturaș plâpând în mâna unui copil zburdalnic și răsăfat. Profetul din Nazaret era pentru ei o taină nepătrunsă. Nu-și puteau închipui, cum acel făcător de minuni, de care ascultau și furtunile și valurile mării, să devină dintr'odată neputincios, până a se lăsa prins, legat, pământ, zbiciuit, încununat cu spini, și la urmă restignit ca cel din urmă asasin.

Noaptea de Sămbătă spre Duminecă le trecu și mai cu anevoie. Visuri grozave îi chinuiau îndată ce așipeau. Vedeau pe Invățătorul lor plin de sânge, într'un ocean de hule și de batjocuri, cu fața neagră de lovituri, cu ochii acoperiți de un strat gros de sânge închiegat, cu pieptul despiciat de nemilostiva lance a soldatului roman fără figură, fără frumsețe și fără chip. Părea că le răsună încă în urechi cuvintele lui din noaptea aceea fatală: „Priveghiați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită” — apoi zgomotul mulțimii care venea să-l prindă; o căzătură, un geamăt, și Profetul din Nazaret era în mâinile lor legat. La toate acestea se mai adăugau muștrările de conștiință, durerea și amărăciunea; iar somnul nu se mai apropia de ei.

Petru, cât ce închidea ochii, vedea înaintea lui pe servitoarea ironică și batjocoritoare, care li storsese acea mărturisire mincinoasă, acel jurământ, acel blestem. Frânturi de tablouri disordinate i-se îngrămădeau în minte, una preste alta; în adâncul sufletului lui răsuna glasul sinistru al unui cocoș negru, pe care

parcă îl vedea săgăit către el, cu niște ochi ca de cărbuni aprinși, cu niște unghii ca de tigră și cu aripi ca de liliac, dar mari și late, încât acoperea cu ele întreg Ierusalimul. Apoi odată simțea asupra sa privirile înlăcrimate ale Invățătorului, iar în urechi îi răsuna blânda lui voce: „Înainte de a cânta cocoșul a doua oră, de trei ori te vei lepăda de mine”.

Nici unul nu putu să guste liniștea somnului în noaptea aceea, căci îndată ce închideau pleoapele, li se arătau înainte bălți de sânge închiegat, prin cari treceau figuri deșirate și rânjite, cari la început păreau oameni, dar după aceea se vedeau că nu sunt decât schelete. Bălțile de sânge secau văzând cu ochii, și în locul lor apărea un oraș plin de cadavre, Ierusalimul dărâmat și pustiit, un morman de ruine fumegânde; iar înspre Apus colina Golgotha, acoperită cu neguri negre și groase ca și fumul de rășină, cari neguri se ridicau cu un zgomot ca de oase uscate și lăsau să se vadă trei cruci, iar pe cea din mijloc Profetul din Nazaret, acoperit cu răni și cu sânge, cu fața învinețită și sfârșită de dureri, cum căuta pe cineva care să-l mângăie și nimeni nu se găsia să o facă.

Atari visuri făceau să fugă somnul de bieții Galileeni, cari se zvârcoleau ca și cum ar fi fost culcați pe o grămadă de viespi. Ei nu așteptau învierea, precum nu așteptară nici moartea Invățătorului, ci se chinuiau în tăcere, cu năluciri, cu măhniri, cu suspinuri înfundate și cu plâns fără lacrimi.

Femeile în odaia lor, încă nu o duceau mai bine. Abia așteptară deci să vadă lucind, pe culmea muntelui Maslinilor, primele raze galbene ale aurorii, și alergară la mormânt, dornice să mai vadă încă odată pe scumpulor Rabboni, și să-i dea ultima cinste, ungându-l cu balsam, căci de aci înainte — își ziceau ele — va începe a trece în putrezire...

La mormânt, în jurul unui foc, soldații făceau glume, când iată, înspre ziuă simt un ușor cutremur de pământ, pecețile sinedriului se rup, piatra cade cu zgomot, iar din mormânt năvălește o lumină orbitoare. Profetul din Nazaret, încunjurat de raze și mai strălucitor decât soarele, iese maiestros din mormânt.

Soldații înspăimântați, căzură la pământ aproape fără de simțire, și sculându-se buimăciți, nu-și puteau da seama de cele întâmplate. Atâta știau, că mortul care le-a fost dat în pază, a ieșit din mormânt plin de mărime și strălucitor ca soarele și că el era viu. Alergară deci la ceice i-au pus să păzească, pentru a le spune cuvintele, cari pentru toate veacurile vor rămânea în gura creștinilor ca un salut de bucurie și de triumf: — Hristos a înviat!

*

Pe Golgotha negurile nopții deveneau tot mai rari, iar binefăcătoarea aură începu să tîvească cu aur și colina aceea pe care se petrecuse cea mai îngrozitoare tragedie, și se comise cea mai înfiorătoare crimă. Ici-colo se auzeau cântări de cocoși și behăitul mieilor

Ziua Invierii

de Dr. Ioan Bălan
canonic mitropolitan

Din mormântul nou, în care omul bun și drept, ce a fost Iosif din Arimatea, așezase spre odihnă trupul istovit al Domnului, în zorile zilei din Dumineca Paștilor răsare o viață nouă și puternică.

Piatra, care servia de ușă la această criptă scumpă, căci Iosif era un om bogat, cu o frumoasă poziție socială și-și pregătise șișii acest loc de odihnă, astupa ermetic groapa. Mai înainte de ce ar fi sigilat mormântul, delegații sinedrului l-au controlat și au constatat, că trupul rece și fără suflare este acolo. Pentru și mai mare siguranță, o gardă de soldați romani e pusă să păzească mormântul, nu cumva să se apropie cineva și să-l fure pe Cel Răstignit.

Și totuși, fără nici un ajutor, Isus singur își desface multele înfășurături, bine strânse pe mâini și pe picioare, și le așează pe îndelete în un colț al mormântului; de altă parte, pune năframa ce-i învelise capul; și, fără ca să se miște piatra ce-i acoperia mormântul, și fără să fie vătămate câtuși de puțin pecețile, iese din mormânt mult mai frumos, decât când și-a descoperit mărirea sa în muntele Tavorului.

Da, *Hristos a înviat din morți!*

*

Învieria lui Hristos, departe de a fi un fapt divers, nu e nici numai o minune ca ori care alta. Pe moartea și pe înviera Mântuitorului, ca pe doi stâlpi de granit, se razimă mântuirea noastră. Noi n'am putut scăpa de blestemul păcatului, a trebuit să vină în lume Fiul lui Dumnezeu, să-și ia trup omenesc și să moară. Însă moartea, care este răsplata păcatului, nu a avut asupra lui Isus nici o putere. El moare de bună voie, și cu puterea Lui și învie ca om, căci ca Dumnezeu nu putea să moară.

*

Învieria lui Isus-Omul este o garanță a învierii noastre spre o viață mai bună. Această veste bună aveau să o ducă în cele patru

aduși de peregrini ca să-i jertfească lui Iahve, sau să-i mănânce în cetatea sfântă, care de acum devenise deicidă. Ultimele stele, obosite par'că, albindu-se din moment în moment, căutau să-și ascundă fețele în vâlul azuriu, ca să nu le surprindă împăratul zilei, care alaltăieri se îmbrăcase în doliu, văzând moartea celui mai frumos dintre fiii oamenilor.

Prin piața Gabatha, pe lângă cetățuia Antonia, înainta un grup de femei îndurerate, ducând cu sine uleu și balsam, ca să dea ultima onoare cadavrului scumpului lor Rabboui. Urcau tăcute și timide cărarușă ce ducea în sus pe Golgotha, înspre mormântul sinedrului Iosif din Arimatea, unde zăcea — după cum știau ele — corpul neînsuflețit al Învățătorului lor.

Ele știau că pe mormânt este pusă o piatră mare, dar se vede că despre soldații păzitori nu știau, căci se întrebau una pe alta: »Cine ne va răsturna nouă piatra de pe mormânt?« Când ajunseră însă, spre mai marea lor mirare, văzură tăciuni împrăstiați, rămășițe de echipament militar, piatra răsturnată, iar în mormânt aflară doi tineri în vesminte albe, strălucitoare, dela cari aud o voce blândă și dulce ca un fagur de miere, care le spune:

»Ce căutați pe Cel viu cu cei morți?« Hristos a înviat! Mergeți și spuneți lui Petru și celorlalți învățăcei, că va ajunge mai curând decât voi în Galilea; acolo apoi îl veți vedea pe el-

părți ale lumii apostolii, anume aleși și trimiși pentru acest scop. Pentru ca să poată convinge și pe alții, apostolii trebuiau să se convingă mai întâiu ei înșiși că a înviat Domnul cu adevărat.

De aceea, când li-se arată Isus în ziua de Paști, ei fac o adevărată anchetă. Vorbesc cu el, îl descoasă cu deamănuntul, îl observă de aproape. Și totuși, nu le vine să creadă, căci intrase pe ușă, fiind ușa încuiată, lor li-se părea că le nălucește ceva. Isus se apropie de ei, le întinde mâinile și picioarele, și le zice: »Pipăiți-mă și vedeți, căci spiritul carne și oase nu are, precum mă vedeți pe mine având« (Luca 24, 39). Nici așa nu cred, și atunci Isus le cere ceva de mâncare, și îmbracă în fața lor din o bucătură de pește fript și din un fagure de miere. Toma nu crede decât când își pune degetul în cicatricile dela mâini, și dela picioare și dela coastă, când, stăpânit de emoție, mărturisește:

»Domnul meu și Dumnezeul meu!«

*

Convingându-se pe deplin că Isus într'a-adevăr a înviat, starea lor sufletească se schimbă cu totul. Cel ce-l părăsiseră ca niște lași în grădina Ghetsimani, s'au ascuns la vre-o margine a Ierusalimului, pe unde suflare de om nu umbla, și, cu ușile zăvorite, stau în o liniște de mormânt. Din ziua învierii, devin cei mai însuflețiți propagandiști ai Domnului, devotați până la ultima picătură de sânge.

În noaptea aceea de pomină, când a fost prins Domnul, apostolii erau ca un fier vechiu, pe care-l lapezi într'un colț părăsit. Învieria lui Isus îi reface cu totul. Un foc sfânt curăță toată rugina de pe acest material, arde ceace nu este în el de preț, îl căleşte și îl toarnă în niște trâmbițe vii, cari, în o perfectă armonie, dau un adevărat concert în onoarea Aceluia care cu moartea pe moarte a călcat.

Se transformă cu totul: nu mai trăesc pentru altceva, decât ca să facă pe voia lui Hristos. Așa de tare se identifică cu Cel înviat, încât Pavel scrie Galatenilor: »De acum nu mai viez (=trăesc) eu, ci viază (=trăește) întru mine Hristos« (2, 20). Și chiar moartea pentru Hristos o socotesc de cel mai mare câștig (Filipeni 1, 21).

*

Bucuria, ce o simt apostolii pentru înviera Domnului, nu o pot ascunde: ea le umple tot sufletul, încât ei simt nevoia de a o revărsa și în sufletele altora, lucru, la care îi obliga și porunca Învățătorului. Dificultățile ce le întâmpină în împlinirea slujbei lor cu greu ni-le vom putea închipui în tot cuprinsul și greutatea lor. Căci misiunea lor nu era numai să ducă vestea despre înviera lui Isus, ei trebuiau să-i facă pe oameni ca să primească un sistem întreg de dogme și porunci diametral opuse credințelor și faptelor celorce aveau să fie evanghelizați.

Cum să primească religia lui Hristos Jidovii, cari îl judecaseră vrednic de moarte și îl chiar omoriseră, ca pe unul care stătea deacurmezișul idealului național ce și-l făuriseră de a se huzuri în o mare împărăție jidovească?! Romanii, să primească ei religia unui Jidov, care nesocotește privilegiile lor și condamnă aspru desfrăul; — când ei își pierduseră orice simț pentru chestiunile religioase, și se mirau, că doi preoți de ai lor, când se întâlnesc, de ce nu-și rād în față? Grecii — cei mai închipuiți oameni — n'au putut înțelege nici decum tragedia lui Isus: să mori tu de bună voie; pentru ce? ca să faci pe alții fericiți, și între aceștia să cuprinzi și pe vrășmașii tăi? Adevărată nebunie!

*

Hristos, după ce a înviat din morți, trăeș o viață cu totul nouă, chiar trupul e lipsit de nevoile lui specifice: foamea și setea nu-l mprivesc, durerile nu-l mai necăjesc, necazuri nu-l mai stăpânesc: însăși moartea nu mai are nici o putere asupra lui. Dela ceice vor să fie aderenți ai lui Hristos, apostolii încă o o viață nouă, cât mai asemenea cu viața Cel înviat: »Precum s'a sculat Hristos din morți așa și noi întru înnoirea vieții să umblăm« (Romani 6, 4), »nu întru beții... și întru fapt de rușine« (Romani 13, 13), »socotiți-vă morți a fi păcatului și vii lui Dumnezeu« (Romani 6, 11). Pentru această viață nouă, fiecare primește o nouă putere de viață; dela el se așteaptă să facă doar cât poate. În special, în afară de evitarea păcatelor, apostolii stăruiau pentru o cât mai mare independență de materie și pentru o cât mai puțină grijă a trupului: »Având de mâncare și îmbrăcăminte, cu acestea îndestuliți să fim« (I. Timoteiu 6, 8).

*

Dacă luăm harta lumii, și urmărim de aproape viața apostolilor, așa de puțin că o cunoaștem, rămânem uimiți de munca extraordinară ce au depus-o oamenii aceștia în împrejurările grele de atunci. Dar ei luptau cu greutatea din convingere. Cu ochii proprii vedeau risipirea Jidovilor, decadența Romanilor și truda de geaba a filozofilor Greci. Convinge în sufletul lor, că singur Cel înviat va putea ridica o nouă viață pe popoare, și că va face cu el adevărate minuni, nu se dădeau înapoi dela nici o greutate. Din contra, pare că anume căutau terenul cel mai înțelinat și mai spinos, căci totdeauna aveau la îndemână ajutorul lui Hristos, cum spunea Pavel: »Mă bucur întru neputințe, întru defăimări, în lipsuri, în prigoniri, în strâmtorări pentru Hristos; căci când sunt slab, atunci sunt tare« (II Corinteni 12, 10). Nimic nu-i poate abate dela datorie: »Toate le pot în Hristos celce mă întărește« (Filipeni 4, 13).

*

Truda apostolilor nu a rămas zadarnică în toate părțile lumii, la orice popor, care crede în înviera lui Hristos și ascultă de poruncile date de Cel înviat pentru a-și asigura la înviera comună viața promisă de Domnul, chiar viața din lumea aceasta e altfel decât în acele părți, unde oamenii nu trăesc decât pentru lumea aceasta, pentru ce prind în mână și bagă în gură.

Dacă credința în înviere ar fi mai tare în țara noastră, aici încă s'ar întâmpla adevărate minuni: greutatea ar fi mai puțină și s'ar suporta mai ușor, oamenii ar trăi în iubire frățască și țării i-s'ar asigura o trăinicie mai îndelungată.

Preoți și mireni, cari în aceste zile ne dăm binețe cu strămoșescul »Hristos a înviat — Adevărat a înviat«, să ne dăm seama că Domnul a murit și a înviat și pentru noi. Focul sfânt de Paști să ne căleşcă și pe noi întocmai ca și pe apostoli, ridicându-ne la o viață nouă și puternică, mai apropiată de învățăturile Celuice a înviat din morți.

Dela Academia Română ni-se anunță următoarele: Din *Dicționarul limbii române*, publicat sub auspiciile Academiei și redactat la Cluj sub conducerea dlui prof. Sextil Pușcariu, au apărut două fascicule nouă: unul din Tom. I. partea II, cuprinzând cuvintele »Cartal-Ce«, și celalalt din Tomul II, având cuvintele »Holercă-Îmbrăcina«. — Fasciculele se vând cu 150 Lei și se pot procura prin librăria Pavel Suru, sau de dreptul dela Cancelaria Academiei. Toate fasciculele apărute până acum (literale A și B întregi, din litera C 3 fascicule și 6 fascicule din Tom. II) se pot procura pentru suma de total 1950 Lei.

...Și totuși o să învie morții

Scânteieri de soare veșnic lucitoare, în pofida vremii care trece, care vine

de Pr. Dumitru Neda

Multe dureri, puține plăceri: asta-i partea omului în lume. Și viața se îngrijește să invedereze tot mereu adevărul spusei poetice: *Credința 'n zilele de-apoi*, e singura tărie 'n noi" (G. Coșbuc). În toți muritorii, fără deosebire, nu numai în sufletele obidite a neamurilor robite. *Credința învierii celei de obște* a fost și rămâne în veac și tăria sufletelor creștine în vâlmășagul cutropitor al vieții pământene, de câte ori îngrămădirea și povara grijilor acestei lumi va încerca să înăbușe glasul ce strigă în inimile creștine că n'au aici cetate stătătoare ci pe cea viitoare s'o caute (Evrei 13, 14) cu mărirea ce se va arăta deplin în cei răscumparați cu scump sângele Domnului, abia atunci, când vor străluci, *cu trupuri cu tot*, întru lăcașurile de lumină a dreptilor, sculați prin somnul morții de glasul arhanghelului, la porunca celui Preaînalt (1 Tes. 4, 16).

Paștile Domnului, Paștile...

Ce sfântă și copleșitoare dovadă e praznicul Învierii creștine, că sârmana inimă omească, în smerenia ei, simte Adevărul, de care-și rade sfătoșenia înfumurată! Cripte durate de meșteri iscusiți, pe meleagurile vechiului Egipt, tănuiau cu scumpătate, — alătura de poame, făină, legume, — și câte-un pumn de grâu, bine strâns, în mâinile uscate a mumiilor ce-și dormiau somnul morții cu simbolul învierii nedeslipit de ele. Convingerea lăuntrică, de-ale cărei temelii n'aveau cum să-și deie seama, le spunea că după cum bobul semănat încolțește și dă rod proaspăt așa și sufletele celor înhumați pe malurile Nilului, după revărsarea cine știe a câtă vreme, iarăși o să se înapoieze din colindările lor la tovarășii de lut de odinioară ca să-însuflețească și *viață nouă* să înceapă.¹⁾ Așa se credea și așa se purcedea în țara Faraonilor cu mii de ani înainte de ce apostolul Pavel și-ar fi așternut pe pergament crezul său și al creștinătății întregi, privitor la învierea morților, tâlcul căreia tot cu asemănarea bobului de grâu o să-l ușureze minților dornice de-a pătrunde taina (1 Cor. 15, 35—38) care, împreună cu judecata veșnică, rămâne temelia credinții creștine (Evrei 6, 1—2). Grecii, mânăți de curiozitatea noutăților, în Areopagul atenian să-l asculte, o să-l ia în bătaie de joc, iar Festus, pentru același cuvânt al învierii, o să-i svărlă, oarzan, apostrofa: Ești nebun Pavel! (Fapte 17, 33, 26, 24). Dar pentru aceea Pavel nu va înceta până la punerea capului să propovăduiască cumcă „Cel ce a ridicat pe Domnul Isus și pe noi ne va ridica (2 Cor. 4, 4) schimbând trupul smereniei noastre asemenea trupului măririi lui Hristos" (Fil. 3, 21).

* * *

Dogma învierii Mântuitorului și deci și a învierii noastre, e unul din stâlpii teologiei pauline.²⁾ A înviat Domnul — vom învia și noi (1 Tes. 4, 14). N'a înviat Domnul, — nu vom învia nici noi. Zadarnică este și truda apostolilor cu vestirea cuvântului mincinos, deșartă este și credința celor trași pe sfoară (1 Cor. 15, 14—17).

Decât că întimpinării sceptice: Nu învie morții, e 'nzadar copile! credința creștină îi răspunde, de două milenii, radioasă de fericirea sigurității neșovăelnice: Știu cui am crezut și nici umbră de teamă n'am că mă voi înșela în veac! Vedeniile prorocilor Ezechiel (37, 1—14)

și Daniil (12, 2) și nădejdea dreptului Iov (19, 25), din mila Celui întâiu născut din morți, și în temelii mărturiei Domnului (Mt. 22, 23—32; Lc. 20, 27—40; Jo. 5, 21—28; 6, 38—39; 11, 1—44 și toată povestirea învierii sale celei mai presus de fire), pentru noi sunt realități întru lumina cărora putem umbla și ne putem bucura.

După cum au și făcut creștinii veacurilor prime, în mijlocul necazurilor și a prigoanelor de cari sau împărțat din belșug, lăsând cu toate acestea în istoria bisericii lui Hristos mirosul de bună mireasmă al atâtor vieți săvârșite în sfințenie de taină.

Convinși c'a înviat Domnul cu adevărat și s'a arătat înafară de vârhovnicului Petru, celorlalți învățați și mironosițelor muieri, unei sumedenii de alți credincioși (1 Cor. 15, 6), toate gândurile și dorințele lor de mai bine erau străbătute și întreșesute, întreținute de fiorii apropiatei fericiri (Apoc. 21, 12) a învierii de obște, semnele căreia li-se deslușiau lămurit și din rânduielile firii împrejmuitoare, întărindu-se și printr'asta în mângăitoarea lor așteptare, clădită pe dumnezeiești făgăduințe (Io. 5, 28; 6, 38), pe netăgăduite fapte împlinite și vădite ale Atotputernicului dător de viață, între care cea mai eclatantă este învierea Fiului ucis de mâini omenești. Pentru *sf. Ignățiu* (mort pe vremea Imp. Traian) această înviere e mai doveditoare de temeinicia crezului creștin ca actele și documentele oricărei arhive³⁾ și cheazășie îndeajuns că Tatăl, la vremea sa, ne va scula și pe noi din morți ca pe unul născut Fiul al său (ad. Trallianos IX 2). *Sf. Clemente*, cevașilea și mai înainte (între 93—97), tot gândul învierii îl pune în slujba împăcării răsvră-

Nălucă este...

Isus se suie 'n faptul serii

La rugăciune sus pe munte...

Iar ucenicii vreau să 'nfrunte

Un vânt contrar în largul mării...

Spre ziuă Domnul, fără veste,

La dânșii trage-umblând pe mare.

Il văd, și lor un duh le pare

Și strigă toți: „Nălucă este“...

Isus de grabă îi agrăiește:

„Sunt însu-mi Eu, să n'aveți frică“!

Atuncia Petru îi replică:

„De ești Tu Doamne, poruncește

Să merg la Tine peste unde“!

„Să vii“! — Și Petru pleacă 'ndată.

Dar, când în apa turburată.

De vânt, începe să s'afunde,

Cutremurat de-o sfântă frică

Se roagă: „Doamne, dă-mi scăpare“!

Isus îl prinde cu 'ndurare

Și în corabie -l ridică.

Și 'n fața tuturor îl ceartă:

„De ce-a scăzut credința 'n tine?

De ce te-ai îndoit în mine“?

Și — cu certarea îl și iartă:

...Inceată vântul peste mare.

Apostolii cu umilință

Cunosc puternica Ființă

Și-o preamăresc cu închinare...

Bunești

AUREL PAPIU

tiților din Corinth, aducându-le aminte că Dumnezeu păcii ne pune înaintea ochilor, fără încetare, chipul învierii noastre viitoare, la care face să ne cugetăm mai mult ca la mici mizerii trecătoare cu tulburarea lor cu tot. „Ziua și noaptea ne arată învierea — scrie urmașul dela Roma al Sf. Petru — noaptea merge spre culcare, ziua se scoală; treee ziua și-i urmează noaptea“. Altă pilduire din natură: „Ieșit-a semănătorul și-a aruncat în țarina sa nescai semințe cari, uscate și goale, căzând în brazdă, se descompun; din ele, așa descompuse, apoi Dumnezeu cu puterea sa face răsadul, ce va aduce roduri multe printr'o singură sămânță⁴⁾. Moșneagul cu barbă colilie, vlădicul mucenic *sf. Policarp* († 155 după Waddington, † 156 după Schwartz) în ceasul suprem al săvârșirii sale sâlnice, lasă să-i scape de pe buze cuvintele atât de mult grăitoare: Binecuvântat fii Doamne, că m'ai învrednicit să am parte, în rândul mucenicilor, de paharul Hristosului tău, întru *învierea vieții de veci* a sufletului și a trupului și întru nestrăciune, prin Spiritul tău cel preasfânt.⁵⁾ Și nici nu ne miră limbagiul acesta dela cel ce scrisese creștinilor din Philippi să știe că de va zice cineva că nu-i nici înviere, nici judecată, acela-i un întâiu-născut al satanei, *πρώτοτοκος τοῦ σατανᾶ!*⁶⁾

Peste persiflările păgânilor, apologetii creștini trec zâmbitori. „Puțin ne pasă că voi ne timbrați de pehlivani și flecari“ ripostează *Tatian* pela 165 în Cuvântarea contra Grecilor, răspunzând celor ce atacau crezul creștin pe tema învierii morților.⁷⁾ Și cu el de-un gând is toți câți au luat condeiul în mână să apere învățătura Scripturii. *Tertulian* († după 220) africanul cu suflet de pară, cu minte ageră ca pușini alții, în opera ortodoxiei sale neumbrite încă de spectrul montanismului, în clasicul său *Apologeticum*⁸⁾ dat la lumină în anul mântuirii 197⁹⁾ se putea să rămână dator cu lămuririle cerute de potrivnici? Intreabă aceștia: cum poate fi refăcut ce-a fost odată risipit? Intreabă și el: Și ce noutate așa mare într'asta? Din ce n'ai fost, te-ai făcut, și când iarăși n'o să mai fi, o să fi făcut de nou. Dă-ți seama dacă poți de *cum ai fost făcut*, și-atunci îți vei putea da seama și *cum vei să fi refăcut*. Și cu toate acestea mai ușor este să devii ce-ai fost, oarecând, decât să fi scos la ființă din neantul neființii absolute. Cântecul învierii îl fredonează doar și firea întreagă, pe toate gamele. Lucirea razei de soare ce se stinge 'n beznă ca să strălucească după aceea cu atât mai viu; stelele cari pier pentru a clipi mai vioaie, iarăși, din înălțimea aceleiași țări cerești, vremile cari trec numai ca să înceapă dacapo cursul vechiu și totuși nou; rodurile de tot felul ce se consumă ca să revină, fie și sub altă formă, în circulație, semințele ce putrezesc ca apoi cu atât mai îmbelșugat să odrăslească, toate acestea pierind se păstrează, prin moarte ajung la viață, și numai omul, regele creațiunii, să fie osândit la moarte ca să piară de tot prin ea și pentru totdeauna? Nu se poate! „Ubiicumque resolutus fueris — continuă el — quaecumque te materia destruxerit, hauserit, aboleverit, in nihilum prodegerit, reddet te“ (Apol. XLVIII 5—11).

⁴⁾ Cf. I. Clementis ad Cor. XXIV, 2—5 la *Funk* o. c. pag. 132.

⁵⁾ Cf. Martyrium s. Polycarpi XIV. 2 la *Funk* o. c. pag. 330.

⁶⁾ Cf. S. Polycarpi ep. ad. Philip. VII. 1. la *Funk* o. c. pag. 304.

⁷⁾ Cf. Tatiani Oratio adversus Graecos 6. la *Migne*: Patrologia Graeca vol. 6. col. 818.

⁸⁾ Mă folosesc de ediția îngrijită de *G. Rauschen* și apărută ca fasc. VI al colecției *Florilegium patisticum*. Bonnae. 1912.

⁹⁾ Cf. *Otto Bardenhewer*: Geschichte der altchristlichen Literatur, vol. I^o Freiburg im Breisgau. 1913 pagina 271.

¹⁾ Cf. *I. Chiru-Nanov*: Pe căile Profetilor. I^o București 1922. pag. 169).

²⁾ Cf. *Ferd. Prat S. J.*: La théologie de Saint Paul. Paris 1927: vol I^o pag. 157—159.

³⁾ Ep. ad. Philadelphenses. VIII. 2 la *F. X. Funk*: Patres apostolici vol. I^o Tubingae. 1901 pag 272.

Minucius Felix (scrie între 2—250)¹⁰) singur între atâția câți apără crezul creștin într-o puternică lume păgână, de ne-a mai lăsat doar moștenire rânduri superbe ca ale avocatului cartaginean. Bincredinciosul Octavius în discuta sa cu imbibatul de prejudeții Caecilius — doue plămuiuri ale lui M. Felix — pledează splendid pentru teza creștină a învierii, folosindu-se și el de simbolurile ce-i imbie natura întru înțelegerea celui adevăr. Soarele apune și răsare. Florile mor și învie iarăși. După amorțeala de iarna, pomii înfrunzesc din nou. Semințele nu prind puteri noi de nu vor putrezi întâiu. Așa-i și cu trupul omenesc. Ce te grăbești să învie, până când ține încă iarna nemiloasă? Așteaptă, căci o să vină și primăvara lui! Iar cătu-i pentru necredincioși, tâlcul necredinței lor e simplu: malunt enim exstingui penitus, quam ad supplicia reparari.¹¹)

Hinc illae irae, împotriva acestui adevăr de credință și împotriva celorlalte, de cele mai multe ori: nu cred până nu văd, e numai un paravan, după care cearcă să se ascundă „toți mormolocii minții, toți pirroniștii eftini, toți soioșii catedrelor și ai academiilor, recii cretini vătuiți cu prejudecăți, toți cazuiștii, sofiștii, cinicii, păduchii științei și latrinarii savanților, cu un cuvânt, toate feștilele ce pizmulesc soarele, toți găscanii ce nu se pot împăca cu zborul șoimilor“ cei cu ograda așa zisă: realitate, din care nu-i poți urni cu bivoli. Ceeace-i de înțeles, după ce: „Nu degeaba trag la aurul care nu potolește foamea, la pământul din care se vor alege cu o gaură de-o șchioapă, la gloria ce-i clipă de ciripitură în tăcerea veșniciei, la carnea ce se va prefăce în mocirlă viermănoasă și la acele magice descoperiri zgomotoase care, după ce-i robesc, vor grăbi pentru ei înfricoșetatea descoperire a morții. Acestea și altele sunt faptele „reale“ după care se dau în vânt ciracii Tomei“.

Așa se întărește astăzi¹²) vorba cuminte și cumpănită a străvechiului scriitor creștin.

Și tot așa va veni o zi când se va adevăra că avea drept să se mângăie la sfârșitul vieții sale pământene sf. Antoniu cel Mare († 356) cu nădejdea că la ziua învierii morților își va recăpăta nevătămat trupul dela Mântuitorul¹³), precum și aceea că frământările minții lui Origene († 251) în jurul proprietăților trupurilor înviate, ce nu vor putea fi schimbate decât în mai bine (*ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβάλλον*), n'au fost un fel de somnia aegri, fără obiect¹⁴), oricât ar fi greșit în amănuntele ce nu-i este dat omului a le cunoaște încă fără greș.

* * *

Pe-o inscripție sepulcrală de pela începuturile creștinismului, stă gravată vorba credinții:

ATTICE

Dormi in pace...

Cei scumpi ai adormitului în Domnu doriau deci să-l fie, iubitului lor, somnul lin, până 'n ceasul acela cunoscut numai de Tatăl, când toți cei din morminte vor auzi glasul chlemător la viață și-i vor da ascultare, intrând în fericirea cea nelămurită a învierii, atingând printr'asta culmea beatitudinii. În lumina acestor considerații e ușor de cântărit greutatea imprecăției ce ne vine tot din străvechi vremuri creștine de credință vie:

¹⁰) Cf. *Gerh. Rauschen*: Grundriss der Patrologie⁶. Freiburg i. Breisgau, 1913 pag. 77.

¹¹) *Minucius Felix*: Octavius cap. XXXIV la Migne Patrologia Latină vol. 3 col. 361—363.

¹²) Cf. *Giovanni Papini*: Viața lui Isus. Trad. de Alex. Marcu. București. 1928. pag. 532.

¹³) Cf. *Viața Sfântului Cap. XCI* în: Bucăți alese din opera sf. Atanasie cel Mare, tâlmăcite de *Sf. Bezdachi*. Cluj 1925, pag. 76.

¹⁴) Cf. *J. Tixeront*: Histoire des Dogmes. I^o Paris, 1924. pag. 326.

Male pereat insepultus
laceat non resurgat
Cum Iuda partem habeat
Si quis sepulcrum hunc
Violaverit¹⁵).

Aceeași credință 'n învierea morților sapă și astăzi, pe atâtea cruci ce străjesc pulvrea și cenușa celor mutați din viață, cuvintele de mângăiere pentru cei rămași, de mai mare bucurie ori mai simțită durere, pentru cei duși: Dormi în pace...! Căci *faptul* învierii celei de obște nu-i inimă creștinească bincredincioasă care să-l tragă la îndoială. Incolo acele infinitae quaestiones eademque molestissimae, referitor la buclururile ce-i place fanteziei să țese în legătură cu învierea anthropofagilor, cu deosebire a celor născuți din anthropofagi și cari toată viața s'au hrănit cu carne de om; în legătură cu oamenii devorați de animale mâncate și ele la rândul lor de alți oameni, în legătură cu cadavrele cari ce-i drept se dau pământului, dar se prefac în țărână apoi în iarbă, în legume, în bucate și tot felul de roduri bune de nutremânt oamenilor; tot aci numărându-se și nedumeririle ce poate trezi necurmata circulație a materiei, per quam ex qualibet quidlibet fit, et rursus quidlibet transit in quodlibet, — chestii ce îmbulzesc întrebări ca acestea: cum o să învie unii cari is numai cârpituri din alții? și dacă învie ăștia, cum o să învie ceilalți, dela cari s'a luat împrumutul? și la cari răspunzând mai rău te încurci¹⁶), — incolo, zic, toate aceste cavillationes diabolicae, bune de omorât vremea și de zăpăcit mințile mai slăbuțe, le putem pretera, fără s'avem vre-o pagubă.

La înviere nu vorbele măiestrite ne vor aduce nepieritoare strălucire, ci faptele credinții, sfășierea suferinții. Trupurile sfinților tovarăși de mucenicie a sf. Pothinus († 177), ținute șeaze zile neîngropate, au fost arse în sfârșit de cei fărădelege și cenușa lor a fost aruncată pradă valurilor călătoare a Rhone-lui, ca să le piară și umbra oricărei nădejdi de înviere (așa-și dădeau cu socoteala neleguiții), izvorul tăriei lor în credință și 'n îndurarea schingiuirilor la cari au fost supuși¹⁷).

Biata rătăcire omenească se răzima pe măsurile ei de precauție naivă și neputincioasă, uitându-și că unde voiește Dumnezeu se biruește rânduiala firii. Cum știm noi c'a fost, este și va fi în veac. Cum va fi și cu cei ce dorm somnul morții, în așteptarea învierii ce va să vie.

Da, da: o să 'nvie morții. Maran atha!

Un memento vrednic de toată atenția.

Cu ocaziunea inaugurării solemne a primului cămin industrial din capitală, Sanctitatea Sa patriarhul-regent Miron a insistat, cu bune temeiuri, pentru îndrumarea tineretului de ambe sexe pe alte căi decât acele ale școlilor înalte, deja supraîncărcate, care amenință cu plaga socială a proletarietului intelectual.

Pentru câteva locuri vacante la primăria capitalei — a spus patriarhul — s'au prezentat nu mai puțin decât 400 de candidați, iar la universitățile noastre este o atât de mare năvală de fete, încât e cu neputință să nu ajungem la desechilibrarea sănătății familiei... În Ardeal mai cu seamă, tot țaranul mai cu stare vrea să-și facă copiii domni, și fuge de meșteșug ca de ocnă. Iar drept concluzie înaltul regent a cerut să se pună stavilă culturii teoretice și să ne îndreptăm atențiunea spre cultura

¹⁵) Cf. *Horace Marucchi*: Elements d'archéologie chrétienne². Paris, 1925. pag. 196 și 163.

¹⁶) Cf. *Lud. Billot S. J.*: Quaestiones de Novissimis². Romae, 1908. pag. 174—175.

¹⁷) Cf. *Theodoricus Ruinart*: Acta primorum Martyrum². Amstelodami, 1713. pag. 70.

muncii productive, industriale. Azi, în lipsa de industriași români, suntem încă iobagii străinimului, care adună tot rodul ostenelelor noastre, cum s'a întâmplat de curând cu suma de o jumătate milion, pe care Sanctitatea Sa a investit-o de curând pentru reclădirea casei părintești din puternica comună românească Toplița, unde nu este, afirmative, un singur meseriaș român.

Sunt lucruri vrednice de toată atenția și a sosit în adevăr timpul să stavilim afluența prea mare la universități și alte școli de specializare intelectuală.

Tâlharul cel credincios

Protopop Iosif Demian

Isus încă pe cruce s'a dovedit judecător al viilor și al morților. Crucea însăș este un tribunal: în mijloc Judecătorul, având de-o parte pe un om, carele a crezut și s'a mântuit, de altă parte pe altul, carele a ocărit și s'a osândit. Prin aceasta a arătat, ce va face cu cei vii și cu cei morți, punând pe unii deadreapta și pe alții deastanga, zice sf. Augustin. S'a dovedit pe sine și Preot, primind mărturisirea tâlharului penitent, deslegându-l de toate păcatele și pedepsele. Era înălțată crucea pe pământ, ca lemnul vieții în Edem și din ranele mânilor și picioarelor lui Isus patru râuri sfinte cădeau asupra pământului, ca să spele blăstămii lui, și să-l prefacă pe seama lui Adam celui nou în raiu — ne spune Anna Catarina Emmerich, în revelațiunile sale.

Două lucruri vom considera astădată din drama Calvarului: *mărturisirea tâlharului celui bun*; apoi *persoana și cultul, ce i-s'a dat*.

1. „Asemenea și tâlharii ceice erau împreună răstigniți cu el îl ocărau“ (Mat. 27, 44). „Și ceice erau împreună răstigniți cu dânsul îl batjocoreau“ (Marc. 15, 32). Mulți dintre ss. Părinți și dintre tâlcuitorii s. Scripturi, bazați pe acestea locuri ale Evangeliilor, sunt de părerea, că la început și tâlharul cucernic l-a ocărit pe Mântuitorul, după aceea însă, văzând răbdarea lui Isus și auzindu-l rugându-se pentru răstignitorii săi, a crezut și s'a pocăit.

Părerea mai probabilă însă ține că în textele de mai sus este folosită o figură stilistică: synecdoche sau syllepsis, prin carele să vorbește de unul în număr plural. Este lucru îndatnat acesta în S. Scriptură. Așa sf. Pavel (Evr. 11, 37) zice despre Părinții legii vechi: „tăiați au fost“, deși numai Isaia a fost tăiat. Sf. Ev. Luca limpede ne spune: „Iară unul din făcătorii de rele cei răstigniți îl hulii pe dânsul, zicând: de ești tu Hristos, mântuiește-te pe tine însuși și pe noi“ (Luc. 23, 39). Tâlharul carele, după părerea comună, era răstignit deadreapta, în laturea unde stătea Prea Fericita Fecioară Maria, nu l-a hulit pe dânsul — zice părintele Iosif Mansi — ci dimpotrivă: „Iară răspunzând celalalt l-a certat pe el zicând: „nu te temi tu de Dumneșeu, căci întru aceeaș osândă ești“ (Luc. 23, 40)). Putem observa în tâlharul acesta credința în Dumnezeu, carele judecă și răsplătește după vrednicie în viața cealaltă; apoi frica de Dumneșeu care este începutul îndreptării; și în urmă îndoita iubire față de Dumnezeu, pentru că se arată zelos în a repara nedreptatea, ce se făcea lui Dumnezeu și lui Hristos, și zelos și față de aproapele său, tâlharul celalalt, pe carele prin mustrare strictă se nevoește a-l corege și a-l întoarce — zice Lucas Brugensis, în tâlcul Evangheliei lui Luca.

„Și noi cu dreptul, căci celea vrednice de faptele noastre luăm: dară acestia nici un rău n'a făcut“ (Luc. 23, 41). Cu acestea

și mărturisește păcatele sale, își oferă chinurile și moartea sa ca satisfacție dreptății dumnezeiești. Apoi întorcându-se către Isus zice: „*Pomeneste-mă Doamne, când vei veni întru împărăția ta*“. Cu câteva cuvinte, zice Maldonat, îl mărturisește pe dânsul și Impărat și Hristos și Dumnezeu. Impărat, când zice: „când vei veni întru împărăția ta“; Dumnezeu când îl numește Domn, și așa îl socotește Impărat, încât poate să ierte și păcatele, căci zice: „pomeneste-mă“. Prin toate acestea a predicat și învierea lui Isus, căci de nu ar fi crezut aceasta, cum ar fi putut cere dela cel muribund să-și aducă aminte de dânsul, când va veni întru împărăția sa.

Minunată mărturisire, despre carea cu dreptul exclamă sf. Vasile de Seleucia: „Tălharul acesta îl propovăduiește pe Hristos cel răstignit și întru adevăr este Evangelist!“

Este de remarcat îndrăzneala și statornicia lui în mărturisirea lui Isus, căci nu se teme a osândi nedreptatea judecătorului Pilat și a mai marilor Iudovilor în public, în auzul slujilor acelora: „Iară acesta nici un rău n'a făcut“.

Toate acestea din deschilinita lucrare a darului dumnezeesc dat lui, precum susțin foarte mulți, la întrevinerea Maicei Domnului.

Isus, carele față de ocările și hulele iudovilor și ale ostașilor păgâni părea mut și surd, precum zice Lucas Brugensis, la rugăciunea și cererea tălharului celui credincios răspunde fără zăbavă: „*Amin sic fie*“, adică cu toată tăria te asigur, ca să petreci și pe mai departe, până la moarte cu statornicie în încredința, nădejdea și penitența începută; că „astăzi“, nu oarecândva cum ai cerut, ci încă în aceasta zi, îndată după moartea ta; „*vei fi cu mine*“, nu numai îmi voi aduce aminte de tine, ci vei fi soțul meu nedespărțit, precum pe cruce, așa și „*în raiu*“. Prea frumos o cântă aceasta Prudențiu în imnul dela îngroparea morților:

„Tua per vestigia mandas
Socium crucis ire latronem“.

(Poruncești să meargă pe urmele Tale tălharul, soțul răstignirii Tale).

Sub raiu, zice Iacobus Tirinus, aici nu se înțelege nici raiul pământesc alui Adam, nici cel ceresc, nici cerul empyreu, ci peste tot un loc al veseliei, ca societatea atâtor milioane de Părinți și vederea clară alui Dumnezeu, carea cu respect la moartea lui Hristos a fost conceasă îndată tuturor celor din limb.

2. Părerea comună este, că ambii făcători de rele răstigniți cu Hristos, erau iudovi. Numele autentic și adevărat al nici unuia nu se știe. Numirile cari se folosesc ori se află în monumentele vechi sunt apocrife, zice Benedict XIV. În „Collectanea“, pe cari unii greșit le ascriu sf. Beda, tălharul cel bun este numit *Mattha*, iară cel rău *Ioca*. În „Historia“ Christi Xaveriana unul *Vicimus*, altul *Iustinus*. În evangelia apocrifă a prunciei lui Hristos se numesc *Tit* și *Dumach*. În evangelia așisderea apocrifă alui Nicodim: cel cucernic *Dimas*, cel osândit *Gestas*. Alții pe cel bun îl numesc *Dismas* și acest nume este azi folosit în de obște. Așa de mare este însă nesiguranța cu privire la numele lor, încât unii l-au numit pe cel piu *Gestas* și pe cel osândit *Dismas*. Cardinalul Baroni scrie, că sub numele de *Dismas*, i-s-au consecrat tălharului bun mai multe locașuri sfinte. Acest nume l-am aflat și în unele cărți de rugăciune vechi scrise în limba latină. Biserica însă în Martirologiul Roman, la 25 Martie, așa îl pomeneste: „*Hierosolimis commemoratio sancti Latronis, qui in cruce Christum confessus ab eo meruit audire: „Hodie mecum eris in paradiso*“. (În Ierusalim amintirea Tălharului celui sfânt, care mărturisin-

du-l pe cruce pe Hristos, s'a învrednicit a auzi dela dânsul: Astăzi vei fi cu mine în raiu).

Precum scriu Bollandiștii — citați la Antonius Sandinus: *Historia Familiae Sacrae* —, în Mineiul grecesc de carele s'au folosit dânsii i-se face amintirea la 23 Martie așa: „*Amintirea tălharului celui cucernic, răstignit cu Hristos*“.

Vedem dară, că biserica apuseană și răsăriteană deopotrivă ni-l prezintă anonim, numindu-l numai „tălharul sfânt, tălharul cucernic“ și prin cântările bisericeii foarte des și „tălhar credincios“.

Sf. Augustin scrie despre părerea lătită în popor pe vremea sa, că acest tălhar ar fi fost botezat prin apa, care a curs din coasta cea străpunsă a Mântuitorului. Aceasta părere însă mai mult o relatează, decât o aprobă sf. Părinte. Teologii, urmând pe Suarez, o resping.

Se discută între autori, că fost-a oare acest tălhar hoț de codru (de profesiune) ori numai ocazional a căzut în crimele uciderii și și a jafului?

Sf. Vicențiu de Ferrara întorcerea acestui tălhar, o atribuie împrejurării, că umbra brațului lui Hristos l-a atins, fiind dânsul de-a dreapta Domnului.

Iacobus a Voragine istorisește, că fugind familia sfântă în Egipt, pe cale a căzut între tălhari, cari au voit să-i jefuiască. Însă unul dintre tălhari uitându-se la pruncul Isus a zis: „*Intru adevăr vă spun vouă, că de ar fi cu puțință să se intrupeze Dumnezeu, așa zice, că pruncul acesta este Dumnezeu*“ și apoi și-a înduplecat ortacii să-i slobozească ne-bântuiți. Acesta să fi fost tălharul, carele s'a întors apoi pe cruce.

Este interesant, că în vedeniile Catarinei Emmerich cetim o întâmplare, care seamănă încâtva cu aceasta. — Sf. Familie în cale spre Egipt a fost găzduită de părinții lui Dismas în casa acestora. Dismas era copil mic, suferea de bube rele. La sfatul Preacuratei l-a scăldat mamă-sa în apa cu care fusese spălat Isus și copilul Dismas numaidecât s'a vindecat pe deplin.

La răstignire observând Dismas pe Maica Domnului și-a adus aminte de spusele părinților săi, că ce binefacere a primit dela Isus și Maria și aceasta i-a fost primul indemn pentru întorcere. Tot Catarina Emmerich spune, că i-s'a descoperit în vedenie numele adevărate ale celor doi tălhari, dar trecând extasul le-au uitat.

Pe tălharul cel bun, pe carele l-a canonizat însuși Mântuitorul și putem zice, că actele canonizării lui se află în însași Evangelia, îl cinstesc, ca pe sfânt, bisericile răsăritului și ale apusului, precum văzurăm mai sus.

Acest cult pe lângă zilele lui comemorative din 23 și 25 Martie, în unele biserici, spre exemplu în Șpania și la 24 Aprilie, se manifestează chiar și în celea mai sfinte zile ale săptămânei patimilor. Așa: rânduiala bisericeii latine din Joia-mare conține deopotrivă descrierea păcatului lui Iuda celui pierdut și mărturisirea tălharului fericit, zice Nicolae Nilles S. I. Iară la noi răsăritenii cetim în Trioadele grecești în însași Vinerea-mare la sinaxariu: „*Toῦ εὐγνώμονος ληστοῦ... ὁμολογίαν, adică „mărturisirea tălharului celui credincios*“. În Strajnicul nostru din Blaj, la începutul sinaxarului din aceeași zi, așa este laudat: Stihuri spre tălharul cel ce s'a răstignit cu Hristos: „*Ușile cele încuiate s'au deschis tălharului. Băgând cheia, pomeneste-mă, în ușile raiului*“.

Edmundus Martene, descriindu-și călătoria sa prin Gallia, ne spune, că în biserica din Biturica (Bourges) în ziua Sâmbetei celei mari din fiecare an se celebrează Liturgie despre tălharul cel sfânt.

Papa Sixt V. a donces ordinului B. Mariae de Mercede oficiu și liturgie proprie în onoarea sf. tălharului. Când s'a estins aceasta permisiune la Congregația P. P. Piorum operariorum, în anul 1724, s'a slevat în S. Congregațiune a Riturilor chestia discutată și de ss. Părinți, că este oare tălharul cel bun martir ori numai confessor, căci concesiunea dată ordinului B. Mariae de Mercede era despre confessor. Precum scrie Benedict XIV: sf. Congregațiune s'a pus pe punctul de vedere al sf. Augustin și al altora, că nu este martir, ci confessor, deoarece răstignirea, sfărmașia fluierelor și moartea nu le-a suferit pentru Domnul, ci pentru fărădelegile proprii.

Cu tălharul cel bun s'a ocupat și *arta bisericească*. Așa, de exemplu, cetim la Dr. Elie Miron Cristea, despre o icoană a răstignirii din mănăstirea Lavra de pe muntele Atos, pe care un inger prinde într'un potir sângele ce curge din coasta Domnului, alt inger primește sufletul tălharului penitent, iară diavolul sufletul tălharului neîndreptat. Tălharul cel bun este un patron puternic al muribunzilor și în multe cărți vechi latine îl aflăm cinstit, ca pe altare.

Cu deosebire este însă patronul celor osândiți la moarte. O pildă frumoasă despre ajutorul lui cetim la Bollandiști. Acta ss. Februarie III. 646, Martie III. 549.

Să rostim des și cu umilință în viață și în moarte rugăciunea lui cea către Isus: „*Pomeneste-mă Doamne, când vei veni întru împărăția Ta*“. Să nu ne amănăm însă întorcerea până în oara morții, cum fac cei temerari, abuzând de aceasta pildă a milei dumnezeiești. Nici să credem, că vom putea ajunge de-a dreptul în raiu, fără facere destul aici pe pământ ori fără pedepsele locului curățitoriu, cum cred ereticii. N'a fost mai mic lucru, că tălharul s'a pocăit pe cruce și a intrat în raiu, decât aceea că pietrile s'au despiciat, zice sf. Ioan Gurădeaur. „*O minune spirituală, o minune a darului a fost întorcerea aceasta*“, zice Benedict XIV.

Știri mărunte

Personale. În drumul său dela Cluj spre casă, P. S. S. episcopul Alexandru al Lugojului s'a oprit pe câteva zile în Blaj, ca oaspe al I. Preasfințitului pâr. mitropolit Vasile, pontificând la Bunăvestire sf. liturghie din catedrală. Cu acest prilej a dat și ordul lectoratului la vre-o 40 clerici ai Seminarului teologic.

— Prea Veneratul Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Valeriu Florian din Racovița și pe pâr. Ioan Cârnațiu din Turda protopopi actuali; pe preoții iubitori pâr. Dănilă Sasu din Hurez și pâr. Zaheru Graur din Muramare, precum și pe preoții binemeritați pâr. Vasile B. Muntenescu din Solovăstru, pâr. Mihail Pop Lupu din Șincai, pâr. Vasile Smigelschi din Sâncel, pâr. Aurel Pop din Jucul de sus, pâr. Petru Gora din Fărăgău, pâr. Demetriu Boarin din Micăsasa, pâr. Benjamin Rusu, profesor Cluj, pâr. Petru Suci, director Turda, pâr. Gheorghe Grecu din Chețani și pâr. Ioan Crișan dela Oficiul arhidiecezan din Blaj, i-a numit v. protopopi onorari, iar pe pâr. Ioan Velicea l-a numit paroh la Șura-mică.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Iuliu Lobonțin din Someșodorheiu protopop onorar, pe pâr. Dr. Augustin Talos preot spiritual la Institutul corector, pe pâr. Alexandru Pop paroh la Benesat, pe pâr. Victor Pașca paroh la Badoc, pe pâr. Atanasie Georgiu preot la Chiuești, iar pe pâr. Gheorghe Moys adm. local la Apșia de mijloc, beneficiul superior.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. Augustin Radu din Deva protopop al

districtului Bobâlna, iar pe păr. *George Medoia* paroh la Geoagiul de jos.

A murit mareșalul Foch. Cunoscut atât de bine și la noi de pe timpul marelui războiu mondial, în care ajunsese la treapta de comandant suprem al armatelor aliate, mareșalul *Ferdinand Foch* s'a stins, pe urma unui atac cardiac, în 20 Martie c. Din prilejul acestei pierderi a celui mai genial strateg din zilele noastre, Franța a îmbrăcat haina de doliu național și la durerea ei participă o lume întreagă, fiindcă mareșalul Foch a știut să câștige și respectul țărilor contra cărora a dus la biruință steagul puterilor aliate. Fără dânsul — spune d. N. Iorga — cei cari se simt urmăriți de ura neîmpăcată a uneltitorilor de revanșe se vor simți mai puțin siguri și aceasta crește durerea pentru marele om de înaltă cugetare și de superioară valoare, pe care-l pierde omenirea. Mareșalul Foch, un catolic credincios și practicant fervent, moare cu binecuvântarea Papei, constituind o glorie din cele mai curate a bisericii Domnului.

Locale. Luni, a doua zi de Paști, va predica în catedrală păr. *Dr. Victor Macaveiu*, canonic mitropolitan, iar Dumineca viitoare, a Tomii, păr. *Dr. Coriolan Pop-Lupu*, profesor la Academia de teologie.

— În cursul săptămânii sf. *Patimi* s'au desfășurat și anul acesta, cu toată solemnitatea, serviciile rânduite, participând la ele cu adevărat Blajul întreg. Deosebit de impunătoare au fost mai ales serviciul de Joi seara al Patimilor și acela al Prohodului Domnului din Vinerea mare, când toate ferestrele caselor pe unde a trecut procesiunea au fost feeric iluminate. Impodobirea minunată a mormântului Domnului laudă zelul și pietatea doamnelor din Blaj. — Tot aici amintim, că în cursul săptămânii s'au mai ținut două rânduri de exerciții, unul pentru membrele reuniunii femeilor a fost condus de păr. canonic *Dr. I. Bălan*, iar al doilea, mai lung, pentru surorile Congregației noastre, condus de păr. *I. Merloz*, călugăr assumptionist din Beiuș.

— Restabilindu-se situația normală la C. F. R., trenurile suspendate de pe linia Brașov—Teiuș, anunțate la timpul său, circulă iarăși toate după mersul de mai înainte.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 Aprilie c. concurs la parohia *Baia mare III* și la postul de capelan cu drept de succesiune la parohia *Noșig*.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj publică, cu termenul de 30 Aprilie c. concurs la parohiile *Crivobara* (prot. Timișoara), *Clopodia* (prot. Vărrădia) și *Ramna* (prot. Vermeș).

† **Clara Petru n. Weber**, preoteasă văduvă în Gurghiu (arhidieceză), s'a stins la 26 Martie c. în anul 86 al vieții și 10 al văduviei sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

HRISTOS A INVIAT! — spunem tuturor cititorilor și prietenilor „Unirii“, urându-le din inimă serbători fericite.

Mai multora. Materialul bogat ce ni s'a trimis pentru acest număr de serbători ne-a împiedecat să înregistrăm cărțile ce ne-au sosit la redacție în timpul din urmă. Să se știe deci, că n'am uitat de ele, și că vom căuta să le menționăm în timpul cel mai scurt posibil.

B. Orosfaia. Aveți toată dreptatea. Lipsa unei biblioteci de specialitate îngreunează foarte mult misiunea unui preot, care ține să fie la înălțimea chemării, și face aproape imposibilă orice activitate științifică. Dar în felul contemplat de DV. nu credem să se poată elimina acest rău, fiindcă, ținând seamă de tembelismul ce stăpânește pe întreaga linie, prin împrumutarea de cărți din bibliotecile centrale s'ar ajunge mai curând să se risipească și comorile aflate acolo. Nu este însă rea ideea de a cerca înjhebearea unor biblioteci mai mărunte, pe protopopiate, sau altfel, cari se și găsesc pe alocurea și cari, alimentate potrivit și cuminte, ar putea face serviciile cerute de împrejurări.

Dr. B. Murska, Sobota. Nu este încă o hotărâre definitivă, dar e aproape sigur, că serbările obișnuite de 3/15 Maiu ale Blajului nu se vor ține anul acesta. Motivul principal este împrejurarea, că serbările jubilar ale unirii naționale au fost fixate pe zilele de 10-16 Maiu — culminând chiar în 3/15 Maiu prin programul dela *Alba-Iulia* —, dar mai este și motivul că anul acesta se împlinesc 175 ani dela întemeierea școlilor noastre, și acest jubileu va aduce pentru toamnă o seamă de serbări mai impunătoare, cari trebuie pregătite cu grijă și cu răgaz. Chiar și numai acest jubileu ar fi deci suficient pentru a justifica suprimarea din acest an a serbărilor noastre dela 3/15 Maiu.

B. Nușeni. Părerile ce s'au publicat până acum, ori se vor mai publica, în coloanele noastre privind la chestiunile pensiilor preoțești, nu angajează decât pe ceice le dau și n'au decât puterea firească a tăriei argumentelor ce se invoacă în sprijinul lor. Nu aveți deci motive de a vă alarma și mai ales nu pe acela de a ne face răspunzători pentru hotărârile ce ar fi să se iee în cauză. Acestea compoartă neapărat toată sollicitudinea celor ce conduc destinele bisericii noastre și suntem siguri că în toată această chestiune nu se urmărește decât binele preoților, respectiv a văduvelor și orfanilor de preoți.

H. Gross-Russbach (Austria). Am primit suma de Lei 20, prețul numerilor din 1928. Vă mulțumim.

Dr. D. Mociu. Am primit abonamentul pe anul curent. Mulțumim pentru suprasolvire.

Oficiul parohial, Mălin. Confirmăm primirea sumei de Lei 250, Achitat până la 31. XII 1928.

O. Alba-Iulia. Am primit și suma de 200 Lei. Achitat până la 31. XII 1928.

Dr. A. Sibiu. Am primit 300 Lei, în contul abonamentului Dvoastră.

B. Baia mare. Am primit 200 Lei, abonament până la 30. VI 1929.

L. Alba Iulia. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

Oficiul parohial, Bicsad. Am primit abonamentul pe anul curent.

Ș. Ploiești. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

H. Cluj. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

G. Chiuești. Am primit 400 Lei. Trimiterea s'a sistat.

P. Mănăștur-Copalnic. Am primit abonamentul pe 1929.

A. Băsești. Confirmăm primirea abonamentului pe 1929.

T. Ilba. Am primit 400 Lei, abonament pe 1927 și 1928.

B. Mintiu. Chităm primirea sumei de Lei 200.

PAROHIA ROMÂNĂ UNITĂ — JIBOU.

Nr. 14—1929.

Concurs

Pentru luarea în întreprindere a **atârții bisericii române din Jibou**, județul Sălaj — după planul ce se poate vedea zilnic la Banca Sălăgeana, Jibou — se deschide concurs.

Doritorii sunt invitați a-și înainta ofertele, în scris, Oficiului parohial Jibou, **până în ziua de 15 Aprilie a. c., seara.** Cel ce va obține întreprinderea, va depune cauciune legală.

Ofertele se vor desfășura în adunarea Curatorimeii din Jibou, în ziua de 16 Aprilie 1929 la ora 11.

Curatorimea își rezervă dreptul de-a crede după plac întreprinderea.

Jibou, la 23 Martie 1929.

Laurențiu Sima
paroh

Samoil Uria
prim curator

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Instalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de
Mașini Agricole

Cluj, Str. Regina Maria Nr. 45

Reprezentanța generală pentru România a fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
BUDAPESTA

(927) 4-7

ATENȚIUNE!

Cu onoare aduc la cunoștința On. publică că **biroul meu edifi** l-am transferat în **Jibou**, jud. Sălaj.

Întreprind orice lucrări de construcții. Pregătesc **planuri de biserici**, în care sunt specializat. Pregătesc **iconostase** în cele mai avantajoase condițiuni.

Întreprindere de construcții
Alexandru Floriánsics
JIBOU

(666) 8-8

Atențiune!

Secție de covoare, introdusă de curând

Covoare de Torna, cu modele foarte bogat colorate, de cea mai bună calitate și cu prețuri neînchipuit de solide
Înainte de a Vă cumpăra covoare, treceți pela depozitul firmei

GROMEN & HERBERT CLUJ, Regele Ferdinand 13

(666) 2-2

Numele firmei este deplină garanță pentru buna calitate